

Herman Strategier bleef in hart en nieren rooms kerkmusicus

Trouw 28/10/88

door Hans de Gilde

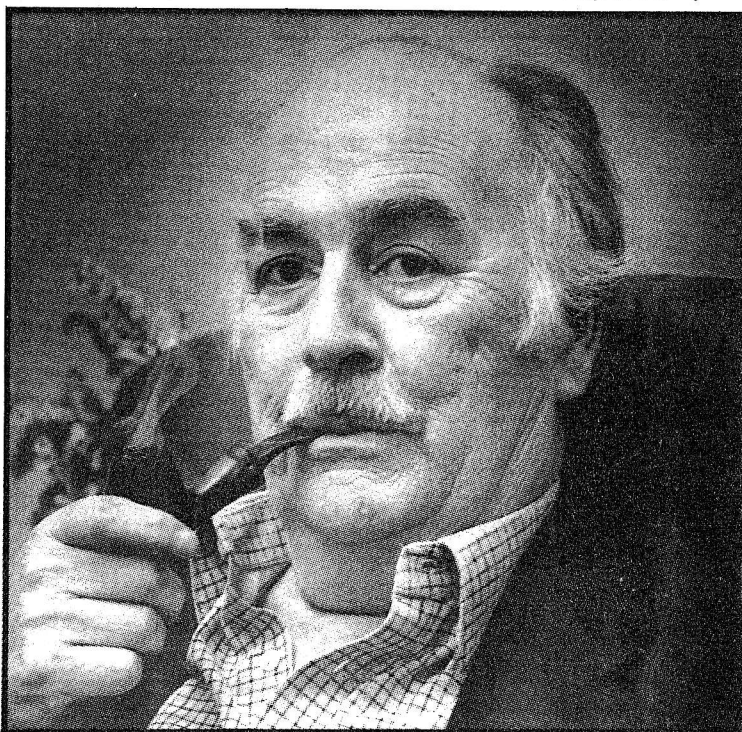
UTRECHT - „Als ik tijd van leven krijg, ben ik in staat nog heel wat te schrijven. Zo pas heb ik voor het jubileum van het Utrechts Studenten Gregoriaans Koor een éénstemmige Latijnse mis voor mannenkoor en orgel geschreven. Ik vind het een heel geslaagd werk geworden, dat ik de naam 'Missa Ultima' heb gegeven. Mijn laatste mis. De KRO zendt dit werk op 6 november uit.“

Toen Herman Strategier mij dit vertelde, wist hij al dat hij niet lang meer te leven had. Gisteren, in de vroege morgen overleed hij op 76-jarige leeftijd. De componist, organist en dirigent die als kerkmusicus zo vaak geconfronteerd was geweest met de dood in talloze requiemmissen, had zijn eigen dood al volledig geaccepteerd. Zijn eigen, nieuwe requiemmis had hij kant en klaar; die wordt maandag op zijn begrafenis in Dorwerth gezongen. Toch was de sfeer allergemoedelijkst toen ik hem, ongeveer een maand geleden, voor het laatst opzocht. Met zijn onafscheidelijke pijp in de mond haalde hij herinneringen op. Hij wilde mij persoonlijk bedanken voor de uitvoering van zijn 'Missa Vox Sponsae' die ik met het Kathedrale Koor Utrecht en de Koor-school had uitgevoerd bij zijn gouden huwelijksjubileum. Hij was er ook zijn huwelijk mee begonnen, want dit werk, 'De stem van de bruid', was zijn huwelijkscadeau.

Gloriejaren

Herman Strategier was een van de laatsten uit een generatie kerkmusicus die hun gloriejaren beleefden in de periode van het zogenaamde 'rijke roomse leven'. Hij was ook een echte roomse mens, genietend van het leven, met veel smaak voor een goed glas wijn en altijd vol humor. Het was de tijd van hoogmissen, vespers en loven met uitstekend verzorgde gregoriaanse en meerstemmige latijnse composities. Tekenend voor zijn houding was zijn uitspraak bij de voorbereiding van zijn gouden huwelijksjubileum: „Zo, nou gaan we een hoogmis maken zoals die behoort te zijn“. Als afsluiting van die viering koos hij een werk van zijn leermeester Hendrik Andriessen, diens Te Deum.

Het was Hendrik Andriessen die Strategier in 1949 als zijn opvolger aan het orgel van de rk kathedrale

Herman Strategier

FOTO BIM ROUWENHORST

kerk St Catharina naar Utrecht haalde, waar hij tot 1963 bleef. Met de jaren zestig brak de periode aan waarin de rooms-katholieke liturgie zich vernieuwde, onder meer door het gebruik van het Nederlands.

Het is knap van Strategier dat hij in die beweging meegroeide; hij begon schitterende melodieën te componeren op Nederlandse teksten. Wie kent niet psalm 98 'Alle einden der aarde aanschouwen het heil' of 'Gij zijt in glans verschenen', of 'Heer, herinner u de namen'. Hij becomponeerde ook Nederlandse ordinaria zoals de Catharina-mis uit 1984 voor de Utrechtse kathedraal. Toen ik Strategier voor het eerst opzocht in zijn woning in Doorwerth, kon ik zijn huis niet direct vinden, en belde lukraak ergens aan. De bewoner kende Strategier wel. „Oh, dat is die meneer van het Liedboek.“ Strategier en ik hebben daar hartelijk om zitten lachen, want er staat uitgerekend één gezang van zijn hand in dat protestante Liedboek voor de Kerken, 'Heer, herinner u de namen'. Strategier was wel de man van een ánder gezangenboek, het zogenaamde Abdijboek, de 150 psalmen in de vertaling van Gerhardt en Van der Zeyde die gebruikt worden in de dagelijkse getijden van kloosters; Strategier toonzette een flink aantal psalmvertalingen, waarin het gregoriaans een

duidelijke leidraad vormt. Speciaal voor de hem dierbare Trappistenkloostergemeenschap in Zundert toonzette hij ook de Nederlandse teksten van de Goede Week.

Dat zijn hart toch wat sneller klopte voor de Latijnse kerkzang, is heel begrijpelijk. Hij kreeg de katholieke kerkmuziek als het ware met de paplepel ingegoten; zijn vader was een verdienstelijk amateur-organist,

verbonden aan de St Walburgiskerk te Arnhem, waar Herman op 10 augustus 1912 was geboren. Zijn muzikale begaafdheid leidde hem logischerwijs naar de r.-k. kerkmuziekschool in Utrecht waar hij het orgelspelen en componeren degelijk leerde van Johannus Winnubst, Jan Nieland en Hendrik Andriessen, allemaal gevierde kerkmusici in de eerste helft van deze eeuw.

Sterke melodieën

Strategier achtte zichzelf het meest beïnvloed door de muziek van Alphons Diepenbrock en van Hendrik Andriessen; de Franse muziek ging hem zeer ter harte. Zijn muziek wordt gekenmerkt door sterke melodieën, geënt op het gregoriaans. In zijn harmonische ontwikkelingen proef je zijn overgang van de laatromantische stijl naar moderner samenklanken. Een voorbeeld daarvan vindt men in zijn befaamde vierstemmige Maria-antifonen. Erg fraai zijn ook de O-antifonen, bedoeld voor de zeven dagen voor Kerstmis. Op zondag 18 december zullen die worden uitgevoerd in een concert in de Utrechtse kathedraal, een programma-onderdeel dat al gepland was, maar nu extra bedoeld is als eerbetoon aan de man die zoveel muziek aan de kerk, en speciaal aan de Utrechtse kathedraal naliet. „Zorg goed voor mijn muziek“, sprak hij toen wij een maand geleden afscheid van elkaar namen, een wens die ik als leider van het tegenwoordige Utrechtse kathedrale koor zeer ter harte zal nemen.